

SİS VE GECE 1996

Ahmet Ümit 1960-

KİŞİLER

Sedat Evli ve iki çocuklu, hukuk fakültesini bitirmiş, Milli İstihbarat Teşkilatı'nda çalışan ve işini seven biridir. Teşkilatın modernleşmesi gerektiğini düşündüğü arkadaşları ile rapor hazırlar ve imza toplayıp dilekçe verirler. Ama bu hamle onların dışlanmalarına sebep olur. Beraberinde Sedat Teşkilatın yapısını ve kendi konumunu sorgulama içine girer. Karısı ile de ilişkilerinin sıradanlaştığı bir dönem Mine ile yasak bir ilişkiye başlar. Mine'ye aşık olur, aynı zamanda karısı ile olan ilişkisi de canlanır ve ikisini de bırakmak istemez. Mine'nin ondan ayrılması ve ortadan kaybolması aynı zamanlara denk gelir ve bu aşamadan sonra Sedat Mine'yi bulmak için çalışır. Bulmadan da teşkilatta verilen başka görevleri kabul etmez.

Melike Sedat'ın karısı. Hikâye boyunca sakin, evine ve çocuklarına bağlı, kocasını seven bir görüntü veriyor. Kocasının onu aldattığını hissetmiş gibi aktarılıyor ama buna rağmen bunu eşine yansıtmıyor ve hayatına olduğu gibi devam ediyor.

Mine Güzel Sanatlar Fakültesi, resim bölümünde öğrenci. Annesi ve babası ayrı. Almanya'da büyümüş, bu sebeple Türkiye'ye uyum sağlaması zor olmuş bir genç kız. Özgürlüğüne düşkün ve entelektüel bir kişiliği olduğu anlaşılıyor. Hikâye boyunca kayıp ve sonunda ölmüş olarak bulunuyor.

ÖYKÜ

Giriş Sedat, evlidir ve 2 küçük kızı vardır. Hukuk fakültesi mezunudur. Tunceli'de isyanı bastırmak için gittiği bir görev sırasında ölen dedesi ve İstihbaratta üst düzey yönetici olan amcası gibi Milli İstihbarat Teşkilatı'nda görevlidir. Teşkilata girmesine amcası vesile olmuştur. Fakat komşularına ve çevresine deşifre olmamak için polis olduğunu söylemektedir.

İş ortamı Teşkilat içinde aksayan yönlerin yenilenmesi, güçlenmesi için zamanında birkaç arkadaşı ile değişim talebiyle rapor hazırladıkları ve dilekçe verdikleri bir dönem uyarı alır ve dışlanırlar. Arkadaşı Yıldırım ise teşkilattan ayrılır ve kişisel güvenliği zayıflar. Tam o dönem bir suikastta öldürülür. Yıldırım'ın ölümünden sonra Sedat işine karşı yabancılaşmaya ve eski ilgisini kaybetmeye başlıyor. Eskiden mesleğini her şeyin üstünde tutarken bu tutumu değiştiriyor.

Evlilik dışı aşk : Mine Bu olaylar sonrası boşluğa düşen Sedat o dönem komşularının kızları Mine ile tanışır. Mine ile aynı sitede oturuyorlardı ve Mine'nin annesi Sevim ile Sedat'ın eşi Melike arkadaşlardır. Okulda işgal eylemi olan ve bütün öğrencilerin gözaltına alındığı bir gün Sevim Hanım Sedat'tan yardım etmesini ister ve Sedat da gidip Mine'yi polisten alır. Bu tanışma sonrası zamanla aralarında bir ilişki başlar. Mine, Güzel Sanatlar fakültesinde resim eğitimi alan 20'li yaşlarda bir genç kızdır. İlk zamanlar Mine daha ilgilidir fakat sonradan Sedat karısını da sevmesine rağmen Mine'ye âşık olur. Mine ile olan ilişkisi ölen arkadaşı Yıldırım'ı düşünmemesini sağlar ve Sedat hayattan zevk almaya, unuttuğu duyguları yaşamaya başlar.

Mine'nin yeni aşkı : Fahri Mine'nin ilgisi ise zamanla azalmaya başlar. Mine Fahri isimli yasa dışı sol örgütle geçmiş olan, siyasi geçmiş yüzünden sabıkalı, aynı zamanda görüş ayrılıkları nedeni ile örgütten uzaklaştırılmış, edebiyat ile ilgili bir genç ile tanışır ve ona ilgi duymaya başlar. Fahri, estetik konulu bir konferansta, konferansı veren Profesör ile tartışır. Mine de tartışmayı ilginç bulup salondan çıkarken Fahri'ye birkaç şey sorar ve zamanla aralarında kitap alışverişi de olur. Bu süreçte Sedat ile olan ilişkisini

bitirir ve Fahri ile birlikte olur ama Sedat bunu kabul etmek istemez. Fahri Mine'ye çok âşıktır, onun için arkadaşı ile birlikte çıkardıkları edebiyat dergisine şiirler yazar.

Mine'nin kaybolması Bir gün Mine ortadan kaybolur ve ailesi dahil kimse ona ulaşamaz. Sedat bu durumdan Fahri'yi sorumlu tutmaktadır. Mine'nin eski sevgilisinin polis olduğunu bildiklerinden, Mine'nin teşkilat için çalıştığını zannedip örgütün ona zarar vermiş olabileceğinden şüphelenir ama somut bir delil elde edemez. Fahri ise Sedat'ın Mine'nin kendisini terk etmesi korkusu ile kızı kaçırmış hatta zarar vermiş olabileceği ve suçu onun üstüne atmak istediği konusuna yoğunlaşmıştır.

Suikast Fahri Mine'yi Sedat'ın öldürdüğüne inanır. Mine'yi sevdiği için ve Sedat'ın kendisini de ortadan kaldıracığından şüphelenerek, Sedat'a bir arkadaşı ile suikast düzenler. Bu iş tek başına yapmak istese de hapisanede ziyarete gittiği arkadaşı tek başına başarılı olamayacağına onu ikna eder ve yardım etmek ister. Fahri'nin hapisanede arkadaşısı Cuma, yakın zamanda 5 gün izinle hapisaneden çıkacağından olayı o zamana uygun planlarlar. Fakat saldırı sırasında Fahri ölür. Cuma ise kaçır. Bu saldırıda yaralanan Sedat hastanede gözünü açtığı andan itibaren Mine'yi bulmak için uğraşır ve zaman geçtikçe Fahri'nin veya bağlı olabileceği örgütün Mine'ye zarar vermiş olabileceği düşüncesinden uzaklaşır. Zamanla iş içinden çıkılmaz bir hal alır.

Mine'yi arama çalışmaları Bu süreçte karısı Melike her zamanki sakinliği ve şefkati ile eşinin yanındadır. Sedat içine kapanık, morali bozuk günler geçirir. Amcası ise Sedat'ı sürekli uyarmakta ve yönlendirmeye çalışmaktadır. Hatta Mine'nin ortadan kaybolması ile ilgili farklı teoriler ortaya koymaktadır. Ona göre Mine, Sedat ve Fahri'yi kullanmış, teşkilatı zayıflatmak isteyen bir ajan olabilirdi. Fakat Sedat amcasına inanmaz ve Mine'yi bulmadan bu işi bırakmaz. Teşkilatta her zaman onu koruyan amcası ile en sonunda sert bir şekilde tartışırlar. İpuçlarını takip ettikçe Mine'nin ayrıldıkları ve Fahri ile birlikte olmaya başladıkları dönem hamile olduğu bilgisine ulaşır. Mine çocuğu Almanya'da aldırarak istemektedir. Fakat bir gün kanaması olur. Kanaması olduğu gün Fahri'nin arkadaşı hemşire Gülizar'ın olduğu hastaneye gittiğini ve Gülizar'ın eski bir örgüt üyesi olduğunu öğrenir. Sedat Gülizar'ın peşine düşünce kendisinin gözlemci olduğu bir operasyonda Gülizar'ın evinde öldürüldüğünü fark eder. Aynı gün Mine'nin de orada olabileceğini, hatta olay günü kendisi tarafından vurulan ama pek hasar almadığı için yaralı olarak kaçan kişinin Mine olabileceğini düşünmeye başlar. Bu bilgi Sedat'ı çok farklı teorilere götürür. Hem bu soruşturmayı yürütmek, hem suçluluk ve pişmanlık duygularıyla boğuşmak, hem de karısı ve kızları ile ilgilenmek çok zorlaşmaya başlamıştır.

Mine'nin bulunması Mine'nin alt kat komşusu aynı zamanda ev sahibidir. Tekerlekli Sandalye kullanan Madam ve onun zihinsel engelli kızı Maria o evde beraber yaşarlar. Mine ve Sedat bu evi birlikte buldukları için Madam Sedat'ı iyi tanımaktadır ve Mine'nin uzak bir akrabası sanmaktadır. Sedat Mine kaybolduktan sonra da ara sıra evine gider ve denk gelince madamla sohbetini sürdürür. Babasının Mine'nin eşyalarını taşıdığı gün son kez evi görmek için oraya gittiğinde Maria ile karşılaşır ve konuşmaları esnasında sonunda düğüm çözülür. Apartmanın giriş katında, Madam'ın ölen eşinin eskiden meyhaneye olarak kullandığı ama artık işletilmeyen bir yer vardır. Yardımcıları izinli olduğu için buradaki büyük buzdolabını çalıştırıp aylık alışverişle doldurmuşlardır. Olay günü apartmana girse de eve çıkacak takati kalamayıp yere yığılan Mine'yi, babasının avladığı hayvanlara yaptığını düşündüğü gibi uyuması için buzdolabına zihinsel engelli Maria koymuştur. Sedat Mine'yi buzdolabının içinde bulur ve montunun önündeki kanı fark eder. Mine'nin cansız bedeni ile konuşur ve ölümünü kabul etmek istemez. Büyük bir acı ve öfke hisseder.

TEMALAR

Gizem Hikaye, bazen çok uzakta aradığımız cevapları bize çok yakında bir yerde bulabileceğimizi trajik bir yasak aşk hikayesi üzerinden veriyor.

Yasak Aşk Kitapta yer alan evliliklerin çoğunda aldatma söz konusudur. Mine'nin annesi babasını, Sedat ve Yıldırım ise eşlerini aldatıyor. Her bir durumda kişilere özgü durumu normalleştiren sebeplerle yasak aşk konusu işlenmiştir.

Evlilik Hayatı Karakterlerin evlilik hayatının geldiği nokta aşk veya tutku gibi duygularla değil de düzen, sıradanlık ve zamanında birbirini seçmiş olmanın verdiği bağlılıkla şekillenmektedir.

KARAKTER ANALİZİ

Sedat (Sadakatsiz)

Karakter Sedat evliyken bir yıldan fazla süren duygusal bir ilişki yaşıyor ve aşık oluyor. Ama bu sürede karısından da ayrılmıyor. Hatta karısı ile olan ilişkilerinin canlandığından bahsediyor. Sevgilisi evli olduğunu bilse de karısı ile bu durum için yüzleşmiyor. İki kadını da farklı şekilde seviyor. Bu durumdan dolayı sadakatsiz ve bencil denilebilir. Fakat bu olumsuz özelliklerin yanında karşılaştığı olaylarda vefalı, merhametli, yardımsever bir portre çiziyor. Sert bir istihbaratçı görünümünden çok zayıf olduğu yönleri ortaya koyulan bir karakter.

Aktivitelere Sedat'ın işi gereği yoğun ve iş saatleri uzun bir çalışma hayatı var. Teşkilat binasında olduğu kadar sokakta da çok zaman harcıyor. Evde olduğu zamanlar kısa süreli olarak çocukları ile ilgileniyor. Mine ile olan ilişkisi sırasında ise sık sık Mine'nin evine giderek Mine ile zaman geçiyor.

Cinsellik Aynı anda hem eşi hem de sevgilisiyle aktif bir cinsel hayatı var. Mine ile olan ilişkisinden önce karısıyla evliliğinin sıkıcı olduğunu ama Mine'den sonra evlilik hayatının canlandığını belirtiyor. Karısı Melike ile sevişmelerinde daha fazla doyuma ulaştığını ama Mine ile sevişmekten büyük heyecan duysa da aynı oranda coşku getirmedeğini düşünüyordu. Sedat bu konuda beden dillerinin uyuşmadığından ya da suçluluk duygusundan kaynaklanabileceğini sebep olarak görüyor. Karısı ile birlikteyken Mine'yle seviştiğini düşündüğü anlarda ise sevişmekten aldığı haz artar. Ölümle sonsuzluğun iç içe geçtiği duyguları tadardım şeklinde duygularını ifade eder.

ÖRNEK ANILAR

Vefalı İş arkadaşı Yıldırım'ın ölümünden sonra Sedat Yıldırım'ın anılarına ve eşine sahip çıkar. Yıldırım'ın arkasından kötü konuşulmasına izin vermez. "Yıldırım'ın ailesi Yeşilyurt'ta, denize bakan bir apartman dairesinde oturuyorlar. Tek çocukları Mete, Londra'da işletme dalında master yapıyor. Gülseren abla yalnız kalıyor. Sık sık arayıp sorardım onu. Uzun zamandır uğrayamadım. Yaralandığımda hastaneye gelen ilk kişilerden biriydi."

Sadakatsiz Evli ve aynı zamanda Mine ile ilişkisi varken aslında iki kadını birden aldatıyor. Çünkü aynı anda ikisi ile olan ilişkisinden memnun. "... Mine ile olan ilişkim başlamadan önce karımdan sıkıldığımı hatırlıyorum. Hatta aramızdaki sevginin iyice tükendiğini düşündüğüm anlar bile oluyordu. Ama Mine ile ilişkiye girince tuhaf bir biçimde evliliğimde canlanmaya başladı. Melike'yi bambaşka gözle görme olanağı buldum. Sanırım karımda bende değişiklikler olduğunu fark etti ya da en azından kadınca bir duyguyla bunu sezdi. Giderek rutinleşen sevişmelerimiz bile daha ateşli olmaya başladı."

Yardımsever Madam'ın kızı Maria'yı kaçırmak istediklerini duyunca Mine ile bağlantısı olabileceğini düşünüp araştırma yapan Sedat, olayın emlakçılık yapan mahallenin delikanlılarından birinin Madam'ı korkutmak ve ona evini sattırmak için yaptığını öğrenir. Kanıtı olmadığından, bir oyun çevirerek emlakçı Şeref'i iyice korkutur ve bir ders verir. Madam'a ise panik yapmaması ve üzülmemesi için başka bir durum anlatır ve korkusunu giderir. "... Hayır, onları iyice sıkıştırdık ve her şeyi olduğu gibi anlattılar. Hem Şeref de doğruladı onları." Madam kaygı dolu gözlerini yüzüme dikerek soruyor. "Onları serbest mi bıraktınız?" "Hayır, biraz daha içeride kalacaklar. İyice akılları başlarına gelsin." "Çıktıktan sonra bize kötülük yapmazlar değil mi?" "Bir daha evinizin önünden bile geçeceklerini sanmam, çok korktular."

Merhametli Sedat Fahri'ye yardımcı olmak için suikasta karıştığını düşündüğü, kendisini vuran adam olan Cuma'yı sorguya çekiyor. Adamın bir metreye bir metre boyunda kasayı andıran metal bir kutu içinde Gökçeada'dan İstanbul'a getirildiğini öğrendiğinde hemen çıkarılmasını istiyor. O sırada Cuma'ya şiddet de uyguluyor. "Kalktığı sandalyeye oturtuyorum Cuma'yı tuvaletten dönünce. Burundaki tamponları değiştiriyorum. Burun deliklerinden hala hafifçe kan sızıyor. Gözlerinin altındaki morluk artmasına karşın,

biraz daha rahatlamış görünüyor. “ Su var mıydı?” diye soruyor çevresine bakınarak. Kalkıp ona bir bardak su getiriyorum. Kana kana içiyor. “Kamın da acıkmıştır senin.” “Sağ ol, istemem,” diyor.”

Bencil İki kadında onu başka biri ile paylaşmak zorunda kalıyor ama Sedat bu durumu umursamıyor. Fakat Mine başka biri ile birlikte olup ayrılmak isteyince ona hakaret ediyor ve kıskançlık krizi ile öfkeleniyor. “ Belki yadırganacak bir durum; ikisiyle birlikteyken hiç suçluluk duymuyordum; ne Mine'ye ne Melike'ye karşı. Sanki iki kadınla birlikte yaşamak benim için normal bir şeydi.”

Melike (Özverili)

Karakter Melike, Sedat'a ve çocuklarına düşkün. Evi ve ailesi ile ilgili, özverili ve sakin bir kadın. Sedat'ın sadakatsizliğini sezmeye, ilgisizliğe rağmen eşine karşı şefkatli ve anlayışlı. Sedat'ın yorumlarından düzenli ve temizliğe önem verdiğini anlıyoruz.

Aktiviteler Melike'nin neler yapmaktan hoşlandığı ile ilgili çok bilgi verilmemiş. Genellikle yemek yaptığı, çocuklarla ve evin düzeni ile ilgilendiği anlaşılıyor. Mine'nin annesi olan komşusu Sevim ile görüşüyor.

Cinsellik Eşine sadık ve eşiyile düzenli bir cinsel hayatı olduğu anlaşılıyor. Hikâye Sedat'ın anlatımı ile okuyucuya sunulduğu için Melike açısından cinsellik ile ilgili çok bilgi edinemiyoruz.

ÖRNEK ANILAR

Özverili Melike kocasının olumsuz iş şartlarına, değişen duygu durumlarına rağmen evliliğinde dengeli bir duruş sergiliyor. “...Bizim meslek çilelidir. Bir bakarsın gece yarısı bir telefon gelir, hadi biz sokaklara. Bazen günlerce eve uğramadığımız olur. O bütün bunlara katlandı, hep destek oldu, belki de bu yüzden ayrılmadım ondan.”

İlgili Melike, Sedat'ın vurulmasından sonra onu iyi beslenmesine, uyumasına ve dinlenmesine daha fazla özen göstermektedir. “Yemek buz gibi oldu.” Başımı kaldırıncaya Melike'nin odanın kapısında sitem dolu bir ifade ile baktığını görüyorum. Dosyayı kapatıyorum. “Daha iyileşmedin, kendini yormamalısın.”

Şefkatli Melike, aldatıldığını hissetmesine ve kocasının değişken, bazen uzak ruh hallerine karşı Sedat'a sevgi, ilgi ve şefkat göstermeye devam ediyor. “Yatakta dönüp duruyorum. Melike'nin de kıpırdadığını fark ediyorum. Usulca sokuluyor yanıma. Onun çoktan uyumuş olduğunu düşündüğüm için biraz şaşırıyorum. Şefkatle sarılıyor. Yadırganacağımı sanıyorum ama dokunması hoşuma gidiyor. Elleri yüzümde, saçlarımda geziyor. Dokunuşları öyle içten ki, sözcüklerle anlatamadıklarını sanki parmaklarının ucuyla söylemek istiyor. Ellerinin sıcaklığını içimde bir yerlerde hissediyorum; sanki yanımda annem, sakımsız güvенеbileceğim bir dost var. Gözlerim doluyor. Günlerdir biriktirdiğim acılar, öfkeler, kaygılar, kuşkular, korkular sonunda taşıyor. Kendimi daha fazla tutamıyorum. Koca adam burnunu çeke çeke ağlamaya başlıyorum. İyice sarılıyor bana... ben biraz yatışınca, “Mine öldü mü?” diye soruyor, sesi kederli. “Bilmiyorum” diyorum. Ölmesin diyor eliyle gözyaşlarını silerek. Sanki onu sevdiğini biliyorum ama sizi bağışladım dercesine.”

Mine (Özgürlüğüne düşkün)

Karakter Özgürlüğüne düşkün, başına buyruk, entelektüel yapıda bir genç kız. Dışadönük, girişken ve aynı zamanda tembelliği seven, rahatına düşkün olduğu anlaşılıyor.

Aktiviteler Mine müzik dinlemeyi, resim yapmayı ve kitap okumayı seven bir kadın. Evde her fırsatta müzik dinliyor ve resim bölümünde okuması dolayısıyla da resim yapıyor. Alanı ile ilgili konferanslara katılıyor. Sedat ile beraberken onunla vakit geçirmek için yazın tatile gitmektense İstanbul'da kalıyor.

Cinsellik Mine cinsel hayatında da rahat ve başına buyruk bir kadın. Evli bir adamla (Sedat) ya da sevgili olup olmadığını önemsemeyen Fahri ile sevişebiliyor. Onun için önemli olanın karşısındaki kişiden hoşlanması ve zevk alması olduğu anlaşılıyor. Ayrılıklarına yakın bir zamanda Sedat, Mine ile son sevişmelerini anımsarken, Mine'nin gönülsüz olduğunu ama ellerini bacaklarının arasına kaydırıp

okşamaya başlayınca ateşli öpücüklerle karşılık verdiğini anlatıyor. Mine'nin bu harekete bayıldığından bahsetmektedir.

ÖRNEK ANILAR

Özgürlüğüne düşkün Mine kimsenin ona karışmasından hoşlanmamaktadır. Hayatını kendi istediği şekilde yönlendirmek ve yaşamak istemektedir. "Fahri, önce çocuğun kendinden olduğunu düşünüyordu. Bu yüzden kıza evlenme teklif etmiş. Ama Mine kabul etmemiş." "Neden kabul etmemiş?" "Anne olmak için çok gencim, çocuk resim yapmama engel olur." diye cevap vermiş.

Entelektüel Mine sanat okuyan ve sanatın diğer alanları ile ilgili bir kadın. Müzik, resim, edebiyat ile ilgilenmeyi seviyor. "Mine için müzik, resim kadar önemliydi. "Ressam olmak istemeseydim müzisyen olmak için çalışırdım." derdi. Ne zaman bu eve gelsem müzik olurdu. Cızı çok severdi."

Rahatına düşkün Tembelliği sevdiğine dair çok anı olmasa da Mine'nin ayrı eve çıkıp kendine ait bir düzende rahat yaşama isteğinden ve Sedat'ın Mine için söylediklerinden tembelliği ve rahatlığı sevdiği anlaşılıyor. "Mine'nin yatakta okumayı çok sevdiği geliyor aklıma. Masa başında kitap okurken hiç görmedim onu. "Mümkün olsa resmi de yatakta yapacaksın." diye takılırdım. Gülerdi. "Ne yapalım, tembelliği seviyorum işte." derdi."

Başına buyruk Annesi Mine'nin başına buyruk hallerini ve ne kadar zorluk yaşadığını Sedat'a anlatıyor. Mine'nin babasından sonra evlendiği kocasının bir suçu olmadığını ispatlamak istiyor. "Lise yıllarında neler çektiğimi bir Allah bir de ben bilirim. Okula başladığı sıralar iki günde bir gelir "Almanya'ya gidelim" diye ağlardı. Zorla yatıştırırdım. Bir yandan Mine'nin uyum sağlaması için çırpınır, bir yandan eşimi ikna etmeye çalışırdım (Ceyhun, ikinci eş). Çoğunlukla da ikisinin arasında kalırdım. Ama şimdi düşünüyorum da haksız olan Mine'ydı. Bizim için Almanya bitmişti, artık orayı unutmamız lazımdı. Ceyhun namusuna düşkün adamdır. Önce iyilikle konuştu, Mine tınmadı. Ceza verince de kötü baba oldu. Ben kızımı bilirim, bu tartışmaları bahane ederek Metin'den para sızdıracaktı (Baba). Sorumsuz yaşamak istiyordu."